

φία έχει κάποιο κομητικό οικογενειακό. Σὰ νᾶναι δηλ. μεταξὺ καὶ νὰ μᾶς ἦρθε ἀπ' τὴ Λυών. Εἶναι ἀπ' τὸ Λεόνε — Λεόνης — Λιόνης.

ΠΙΚΟΛΛΑΚΗΣ. Ἀπ' τὸ *Piccolo* (Piccolo) ποῦ, φαίνεται, χρησίμευε ὡς βαφτιστικό, ὅπως καὶ τὸ ἀντίθετό του Μεγάλος. Πρὸς καὶ τὸ ἑλληνικό (οἰκογενειακό) *Μικρός*, τὸ Γαλλ. *Petit* (γνωστὸς δέδοται ὁ κ. Louis-Petit), τὸ ἀρβαν. *Βόγλης* κτλ.

ΒΡΑΧΛΙΩΤΗΣ. Ἀπ' τὸ βαχλιώτης, λέξη μεσοιω- νική κυπριώτικη ποῦ σημαίνει βασιλικὸς ὑπη- ρέτης. Τὴν παράγουν ἀπὸ βασιλειώτης. Ἀπ' τὸ βαχλιώτης ἔγινε πρῶτα βλαχλιώτης κ' ἔπειτα Βραχλιώτης. Μπορεῖ ὅμως νᾶναι καὶ τοπικό.

ΣΠΑΝΔΩΝΙΣ. Ὅνομα γνωστὸ ἀπ' τὴ βυζαντι- νή ἐποχὴ. Ὁ Σάβας θέλησε νὰ τὸ σχετίσει μὲ καὶ ἀρχαῖα ὄνματα. Ἀπίστευτο ὁλωδοιόλου νᾶχει σχέση μ' αὐτά. (Καὶ τὰ Βουτιοῦρας καὶ Σγουρός ποῦ ἔβαλα στὰ προηγούμενα, τᾶναφέρ- νει ὁ Σάβας καὶ τὰ λέει ἀρβανίτικα, χωρὶς ὅ- μως νὰ δίνει ὠριμένη καὶ πειστικὴ ἐξήγηση). Ἔχω τὴ γνώμη ὅτι ἴδιον ἔγινε ἀπ' τὸ λατι- νικὸ *spado* — *spadonis* γιὰ καὶ ἡ ἑλληνικὴ λέξη ποῦ σημαίνει *spado* χρησίμευε ὡς ὄνομα βαφτιστικό. Ἀπ' τὸ *spado* ἔγινε *spadonino* ἱποκοριστικὸ καὶ ἀπ' αὐτὸ Σπανδωνίης καὶ σὴν Ἰταλία *Spandolino* καὶ *Spandugnino*. Ἔ- χουμε καὶ τύπους *Σπάνδος* (ὁ κάποιος χωριὸς τῆς Σαλονίκης) καὶ *Σπαντιῆς*.

ΚΟΤΖΙΑΣ. Πιστεύω, δὲν εἶναι τὸ τούρκικο *κοτζά*, παρὶ εἶναι ἀπ' τὸ Κώτσος, ὅπως καὶ *Φράγκος* κτλ.

ΑΒΛΙΧΟΣ. (Κεφαλονιά.) Εἶναι πολὺ παλιὸ ἴδιον- μα καὶ δοσκεται γραμμένο Ἀβλιχος. Αὐτὸ φαίνεται νᾶναι ἀπ' τὸ ρωμαϊκὸ Ἀβλος μὲ τὴν καταλ. τοῦ Φρόνιχος, Σωτήριος κτλ. Εἶναι ἀ- ραγες ἀπ' τὸ Ἰάμβλιχος; Γιὰ τᾶπαντὴν κα- νεῖς, πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ. πὼς προφερότανε τὸ β τοῦ Ἰάμβλιχος, ὡς β ἢ ὡς υ. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ προερχεται ἀπὸ τὸ *Aulicus*, ὅν. κυρ.

ΓΟΒΔΕΛΑΣ. Ἀπ' ἴδιον ἐνὸς Πέρον, θαρρῶ, ἄ- γιον.

ΤΡΑΜΠΑΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπὸ Τραμπάκου- λος, παράνομα ποῦ θά' γινε ἀπ' τὸ *τραμπά- κούλο*, εἶδος καράβι: αὐτὸς μὲ τὸ τραμπάκου- λο—ὁ Τραμπάκουλος. Ὅπως: αὐτὸς μὲ τὴ (ποῦ χεῖ τῇ) σκαμπαβία—ὁ *Σκαμπαβίας*. αὐ- τὸς μὲ τὴ σαχτούρα—ὁ *Σαχτούρης*, κτλ. Γιὰ τὸ Βάσκας καὶ Πάνκας εἶπα ὅτι δὲ μ' εὐ- χαριστεῖται τέττα ἐοικημένα, γιὰ ἔχουμε τὰ βασ- κάρης καὶ παγκιέρης καὶ γιὰ πάντα πιθανώ- τεση εἶναι ἡ παραγωγή ἀπὸ βαφτιστικό ὄνομα. Τὸ *Εμπειρίκος* (ποῦ δὲν εἶναι ἔμπει- ρος, μόν εἶναι Ἐμπειρίκος) κατὰ τὸ θεατοικὸ στίχο) ὑποοεῖ νὰ ἐξηγηθῇ καὶ αὐτὸ ὅπως τὰ πά- ρα πάντων: αὐτὸς μὲ τὸ (ποῦ φορεῖ τὸ) *μπιρί- κος*, *Μπιρίκος* σὴν Νάξο (δὲν ἔξωω ἔν καὶ σὴν Ἀντιγό) λέγεται τὸ γελέκο. Πρὸς καὶ *Τσαξίρης* ἢ *Τσακισίρης*—αὐτὸς μὲ τὸ τσαξίρι (εἶδος σαλδάρ.)

ΙΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπὸ Serafino (Σεραφίμ);

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ. Θαρρῶ, εἶναι ὁμοεικὸς μὲ τὸ κο- τόπουλος καὶ θὰ πῇ νέτα σέκτα: Κεῖνος ποῦ πουλάει κότες. (Πρὸς. στὰ ποιήματα τοῦ Προ- δρόμου: παστελλοπούλης κτλ.)

ΖΑΥΤΑΝΟΣ. Ἀπ' τὸ σλαβ. *zlatu*. Σημαίνει χρυ- σός, μαλαματένιος. Πρὸς. τὸ ὁμηρικὸ Χρύσης, τὸ ρωμ. Aurelius (Ἰταλ. Orelli-;) κτλ. Τὸ Aurelius τὸ σχετίζον μὲ τὸ Ἑιρουσικὸ ὄνο- μα τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ δὲ βλέπω τί ἐμποδίζει νὰ πα- ραχτῇ ἀπ' τὸ σαβινικὸ *ausum*, χρυσάει, ἀγστὴ ἦταν κατὰ τὴν παράδοση οἱ Ἀεθέραιοι σαβινικὸ γένος.)

ΦΟΥΡΤΟΥΝΑΣ. Ἀπὸ Φουρτουνάτος.

Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ: «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ», ΑΘΗΝΑ 1919

Τραγοῦδια ἀπλά, δίχως ὄνομα καὶ τίτλο καὶ στο- λίδι. Μόνο «Τραγοῦδια». Αἶγοι στίχοι ἀναδωμένοι ἀ- πὸ ψυχὴ ποῦ τραγουδᾷ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Τὸ μικρὸ βιβλίον ὁλάκερον, δίνει τὴν ἐντύπωση ἐνὸς στεναγμοῦ. Πόνος ἀδρός καὶ παθητικὸς σφραγίζει τοὺς στίχους τῆς Μυρτιώτισσας, ποῦ πάντα λὲς καὶ ψάχνει νὰ βρῇ τὴ χαρὰ στὴ θλίψη. Αἰσθάνεται βαθιά. Ἡ ματαιότη- τα τοῦ κόσμου τὴ συγκινεῖ καὶ ἡ δίψα ζωῆς πνευματι- κώτερης τὴν κατέχει. Τραγουδᾷ εὐγενικὰ καὶ στὸ τρα- γοῦδι της τοῦτο ἔδωσε ψυχὴ παρθένα. Τραγουδᾷ τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς, κάπου ἀπὸ τὸ φόβο μιᾶς κακῆς μοίρας, καὶ μαντεύει κανεὶς τὴ θεο- μὴ λαχτάρα γιὰ τὴ λευτεριά τῆς γυναίκας νὰ περᾷ μέσα ἀπὸ τοὺς στίχους της. Τὸ συντρεμένο της ὄνειρο στὴν πραγματικότητα, διάπλατο τῆς ἀνοίγει τὸ δρό- μο τῆς μελαγχολίας. Συχνὰ ξεχωρίζεται, ἀνάμεσα στὸν ἀπλό της λυρισμὸ, πάθος δραματικόν. Τὸ ποίημα «Ἡ Συκιά» ἔχει χάριν βαθύτατα συγκινητικὴ. Ἡ δὴμησι, μᾶς λέει, γυρίζει στὰ παιδιὰτάκα χρόνια μου. Οἱ κῆμποι, τὰ χωράφια, τὰ περιβόλια ὁλομερὶς μὲ τρα- βούσαν ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι, μακριὰ ἀπὸ τὰ παιχνίδια καὶ τὰ βιβλία. Σκαρφαλωμένη στὴν ἀγαπημένη μου σκιά, κουβέντιαζα μὲ τὰ γνώριμά μου μικρὰ πουλά.

Μὰ ὁ κυνηγὸς ποῦ διάβαινε ἀπὸ ξω ἀπ' τὸ περβόλι Τὰ γλυκοκελαιδίσματα γρικώντας μιὰν ἀγνή, Σημάδεψε καὶ φύτεψε θανατερό ἕνα βόλι. Σ' ἕνα πουλάκι κ' ἔγυρε χάμου νεκρὸ στὴ γῆ. ὦ! θάνατε πολύτροπε, πολύξερε τεχνίτη! Ἐμένα δὲ μὲ πρόσσεξες· κι ὡς τόσο ἤμουν κ' ἐγὼ Σὰ μιὰν ἀγέρινη ψυχὴ καὶ σὰν ἀπὸ φτερό... Νὰ μοιραστῶ δὲ μοῦπρεπε τὴν τύχην ἐνὸς σπουργίτη;

Στὸ ποίημα «Ὀφηλία» ἡ Μυρτιώτισσα, ποῦ ζω- τάνεψε τὸ ρόλο τῆς Σαίξπηρικῆς ἡρώιδος στὴ θεα- τρικὴ σκηνή, μᾶς ἐκφράζει ὁλάκερον τὸν τραγικὸ πόνο ποῦ αἰσθάνθηκε ἡ ψυχὴ της ντυμένη τὴν ἀδερφερικὴ ψυχὴ τῆς λουλουδένιας βασίλοπούλας. Ὁ λυρισμὸς ἐδῶ δυναμωμένος, μὰ συγκρατητός, φανεράννει ὅλη τὴν εὐκρίνεια ποῦ σημαδεύει τὴν ποιήσιν της.

Ἀπόψε θὰ ντυθῶ τὴ χάριν σου, Ὀφηλία,

Καὶ τὰ τετράξανθά σου τὰ μαλλιά,
Καὶ σὺν τὸ χιόνι, ἀγνή, λευκὴ σὺν ὀπτασίᾳ,
Μὲ τὴν ἀγάπῃ σου θὰ κάνω γνωριμιά.

Ἔτσι τὸ ἀπλὸ τραγοῦδι τῆς Μυρτιώτισσας, ἀγαπᾷ πὺ πολὺ νὰ μᾶς δείχνεται σὰ ζωγραφιά. Ζωγραφίζοντας τὴν πλάση τριγύρου, μᾶς ζωγραφίζει, μὲ συνειδησιμένους βέβαια εἰκόνες, κι ὅχι πάντα μὲ πρωτότυπες παραβολές, τὰ ψυχικὰ αἰσθήματα, τοὺς πόνους καὶ τοὺς πόθους. Ἰδέες νὰ τὴν ἀνησυχοῦνε, φιλοσοφήματα καὶ προβλήματα, δὲ βρῖσκουμε στοὺς στίχους τῆς. Σὰ νὰ ξέρῃ καλὰ τὸ βαθμὸ τῆς μπόρεσῆς τῆς ἢ σὰ νὰ πιστεύει ἀπόλυτα στὴ ζωγραφικὴ ποίησιν, ἐφαρμόζοντας ἐκεῖνο πὺ εἶπε ὁ συγκαιριγός μας γάλλος ποιητῆς Ἀλβέρτος Μπουασιέρ: «Δὲν πιστεύω πιά παρὰ στὴ ζωγραφικὴ ποίησιν, καὶ γιὰ μιά μονάχα εἰς ὃ νὰ τοῦ Βερράρεν, νὰ ποῦμε, θὰ θυσιάζα πρόθυμα, δυὸ τρεῖς ἰδέες».

Ἡ ποιητικὴ ἐργασία τῆς Μυρτιώτισσας, λιγοστὴ γιὰ τὴν ὥρα, μὰ διαλεχτὴ σὰ τόσα χαρίσματά τῆς, ὥς ἐλπίζουμε πὺς θὰ τραβήξῃ τὴν προσοχὴ πὺ τῆς ἀξίζει. Ἄν ἴσως σὺ ξετύλιγμά τῆς, ἡ καινούρια ἱέρεια τῶν Μουσῶν, δὲν μπόρῃ γλήγορα νὰ μᾶς δώσῃ τὴ βαθιοχάραχτη ἐκείνη προσωπικότητα στὴ λυρικὴ ἔκφραση καὶ τὸν ἰδιαιτέρου τεχνικὸ χαραχτήρα, πὺ λαμπρά, θὰ εἶταν ἐπιθυμητό, νὰ τὴν ξεχωρίσιν, ὅμως περιμένουμε ἀσφαλτα ν' ἀρματωθῇ μὲ στίχο ἀκόμα πὺ γερὸ καὶ πὺ δεμένο, ξεφεύγοντας κακοφωνίες καὶ χασμαδιές, πὺ κάπου κάπου ἀδυνατίζουνε σημαντικὰ τὴν ἐντύπωση πὺ μᾶς ἀφίνει, τὸ πρῶτο τοῦτο, μὰ καὶ τόσο ἀξιόλογο, βιβλίον τῆς.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

—ΕΡΡ. ΙΨΕΝ: Ἐν τὰ Γκάμπλερ. Δράμα σὲ τέσσαρα μέρη. Μετάφρ. Λ. Κουκούλας. Ἐκδότης: Γ. Βασιλείου (Σταδίου 42). Δρ. 2,75.

—Γ. ΦΛΩΜΠΕΡ: Ἀπλοῖκὴ καρδιά. Ἡ ρωδιάς. Δηγήματα. Μετάφρ. Γ. Πράτσικας. Ἐκδότης Γ. Βασιλείου. Δρ. 1,75.

ΘΕΛΩ ΜΟΝΑΧΟΣ

ΤΟΥ ΖΕΦΥΡΟΥ ΒΡΑΔΥΝΟΥ

«Σὺ μούμαθες τὸ πρῶτο μου τραγοῦδι νὰ λαλῶ....»

Στὰ μάγουλά μου δάκρυ ἔχει κυλίσει;
Μὴ τὸ σφογγίστῃ! Ἄς γίνῃ τὴν ἀγνή
δάκρυ χαρᾶς, μὴ ἀγάπῃ νὰ στολίσῃ,
ἔρσις ἀηδονιοῦ, διαμάντι μὲς στὴ γῆ.

Παρηγοριὰ νὰ δώστῃ μὴ ζητᾷτε
ἄλλοῦ, κ' ὅχι σὰ λόγια θὰ τὴ βρῶ.
Θέλω μονάχος, κ' ὅλοι ἐσεῖς φευγάτε,
Τοῦ Πόνου νὰ σηκώσω τὸ σταυρό!

Μάρτης 1919

ΦΟΙΒΟΣ ΛΑΡΑΣ

Τραβᾷτε τὴν Ἰδέα μὲ νέο σπρώξιμο. Δὲν μπορεῖ νὰ πάει μπροστά, κάθε τόσο, παρὰ μὲ τὸν ἀνοικτοπόλεμο. Πόλεμος καὶ πάντα καὶ μόνο πόλεμος. Ὁ κόσμος ἐδῶ δὲν κοροϊδεύεται. Ὁ κόσμος ἐδῶ πρέπει νὰ χτυπιέται.

Παλαμᾶς

ΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Κάστρο ψηλὸ περήφανο, κατάσπρη «Παναγία»,
«Ἀσπίδα», ὡραία καμπυλωτὴ γεμάτῃ ἀρχαῖα μνημεῖα,
στενὰ σοκάκια φρειδωτά, πέτρινα σεῖς ἀλώνια,
πλατεῖα λειβάδια ὀλόγεμα γαλήνην ἀπολλώνια,

Καλὲς καρδιὲς πονετικὲς, πὺ ἡ λύπη σὰς θαρραίνει:
Τώρα πὺ φεύγει ἡ μηχανὴ καὶ πέρα μὲ πηγαίνει
στὸν Πόλεμο — πὺ ἓνας Θεὸς τὸ ξέρεῖ ἂν θὰ γυρίσω —
πὺς τὴν ψυχὴ μου δένετε καὶ τὴν κρατᾷτε πίσω!

ΦΩΣ!

Ἄσ' τὸ παράθυρο ἀνοικτὸ νὰ πέσῃ τὸ ρεγγάρι
—λαμπρὸ στολίδι, ἀτίμητο— σὺ ξέγυμνό σου στήθος,
καὶ τ' ἀγεράκι τ' ἀπαλὸ νὰ ξεχυθῇ μὲ χάρη
παιγνιδιστὰ στῆς κόρης σου τὸ μεταξένιο πλῆθος.

Θ' ἀστράφτῃ, ὅπως ἀστράφτουνε σὺν ἡλίῳ τὰ δια-
(μάντια,
μέσα σ' ἀγέρι καὶ σὺν φῶς λουμένη ἡ ὁμορφιά σου
καὶ σιωπηλὸς κ' ἀσάλευτος ἐγὼ θὰ στέκω ἀγνάτια
καὶ θὰ διαβάζω τῆς ζωῆς τὸν ὕμνο στὴ θεωρία σου.

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ

Σὲ μιά στιγμὴ τὰ σύννεφα τυλίξαν τὸ φεγγάρι
καὶ κάτι στάλες ἔπεσαν σὰ χάιδεμα βορρῆς,
κ' ὕστερα, σὺν ξυστέρωσῃ, τὰ πάντα εἶχανε πάρει
μὴ ἀχνάδα ὀνείρου μαγικοῦ παρθενικῆς ψυχῆς.

Τὴν κοίταξα βαθεῖα...Κ' ἐκεῖ, δὲν ξέρω πὺς μοῦ φάνη
πὺς ὅλα σ' οὐρανὸ καὶ γῆ σκορπίζανε γι' αὐτὴ
τῆς χάρες τοὺς κ' ἐπάσχιζαν ποῖο ἂν ὅλα νὰ τὴν κάνει
πὺ εὐγενική, πὺ φωτεινὴ, πὺ ὡραία, πὺ ποθητή.

Ἡ ἸΔΙΑ

Τὶ λίρες δὲ σὲ πότισε, φτωχὴ καὶ ἀγλύκαντη καρδιά,
ὁ κόσμος ὥς τα τώρα,
ὅσοι θυμοὶ δὲ σ' ἔγυραν, ὅπως τῆς λείκας τὰ κλαδιά
τοῦ χινοπώρου ἢ μπόρα!
Τοῦ κάκου. Ἡ πείρα μάταια νὰ σὲ τραβήξῃ ἐπιθυμεί
σ' εὐτυχισμένους τόπους.
Μένεις στοὺς κόσμους σου — ἀσκητὴς πὺ βασανίζει
(τὸ κορμὶ
μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

ΣΠΥΡΟΣ Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θὰ ταίριαζαν ἐξαιρετα, στὴν περίστασή μας, τὰ
λόγια τοῦ Ἰταλοῦ κοινωνιολόγου, τοῦ Φέρρη, πὺς εἶναι
κάποια ζητήματα πὺ δὲν πάνε μπροστὰ μὲ μασσημένα
λόγια, μὲ διπλωματικὰ φερσίματα, μὲ ἀπαλοσύνες,
μὲ τσιριμιόνες, μὲ τὰ χερόχτια, μὲ τὰ σαλόνια, μὲ τοὺς
κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, μὰ μὲ ὅ,τι χτυπᾷ
κατακέφαλα καὶ κατάσταυρα, μὲ ὅ,τι τσούζει καὶ φέρ-
νει τὸ σκούξιμο.

Παλαμᾶς